אישים באגרות הראי"ה

הרב יוסף רבין

גיסו של הרב קוק · שנות חייו אינן ידועות לנו

2 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב יוסף רבין הוא גיסו של הרב קוק. הרב קוק פונה אליו בחיבה מיוחדת, "גיסי חביבי כאח לי", ומשתף אותו בתוכניותיו ביפו.

הרב קוק על גיסו, הרב יוסף רבין

בשנת תרס"ז (1907) הרב קוק משיב לגיסו על שאלה בעניין הקמת ישיבה ביפו (ראו בפרשת הישיבה ביפו (תרס"ז-תרע"ד)), ומסביר את הצורך בה לצד תלמוד התורה "שערי תורה" (כרך א', אגרת נט). באותה שנה הרב קוק כולל אותו בברכת הפסח להוריו ולאחיותיו (כרך א', אגרת עא).

האגרות

כרך א', אגרת נט: הרב קוק דן עם גיסו ברעיון להקים ישיבה ביפו, לצד תלמוד התורה "שערי תורה".

"אמת הדבר, שזה כמה שאני הולך ברעיון לקבע ישיבה מסודרת פה"

כרך א', אגרת עא: ברכה לחג הפסח להוריו, לאחיותיו ולגיסו.

"כי גיסי כאח לי הרב המאוה"ג עדיו לגאון ותפארת מו"ה יוסף רבי שליט"א"

ראו גם

אמו של הרב קוק, שגם לה נשלחה אגרת הפסח. (לדף)

נוסח האגרות – עם ביאור

2 האגרות שבהן נזכר גיסו, הרב יוסף רבין, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת נט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ז שבט תרס"ז - יפו **נמען:** גיסו, הרב יוסף רבין

הרב קוק דן ברעיון להקים ישיבה ביפו. הרב קוק מעריך את ת"ת "שערי תורה", המחנך יהודים כשרים בדרך פשוטה, אך סבור שנחוצה גם ישיבה חשובה כדי להגביר את הכבוד הרוחני ולהשפיע על הציבור החילוני. ישיבה כזו צריכה לכלול לימוד קבוע של מוסר ויראה. הקושי הוא המימון: דרושים כמאה רובל כסף לחודש. הרב קוק מציע לשלוח שלוחים לאזורים חדשים ולחכות לתוצאות. בסוף יש דיון הלכתי באיסור הנאה של כילוי בתרומה וטבל, והרב קוק מחזק את גיסו במצבו הדחוק.

עיקרי הדברים

- הקמת ישיבה ביפו וחינוך תשב"ר.
- לימוד מוסר ויראה בישיבה.
- עיון בהלכות תרומה וטבל.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], י"ז שבט תרס"ז[4]. [1907]

שלו'[5] וברכה מקודש לכבוד ידי"נ[6] ולבבי גיסי חביבי כאח לי, הרב הג'[7] המצוין סוע"ה[8] מו"ה[9] יוסף רבי [גיסו של הרב קוק, הרב יוסף ראבי] שליט"א[10].

מכתבו היקר ומלא ענין קבלתי במועדו. לא הי'[11] שום אפשרות להשיב על שאלה רבת ערך, שהעיר עליה כת"ר[12] ידי"נ שי'[13], מיד.

אמת הדבר, שזה כמה שאני הולך ברעיון לקבע ישיבה מסודרת פה [רעיון שהתגשם רק באלול תרפ"ד, בייסוד ישיבת "מרכז הרב" בירושלים] בע"ה[14]. הדבר היה נחוץ ונכבד מאד מאד, אבל גם רבו המניעות. המניעות הנן חשובות ביחוד דוקא, מפני שכבר יש פה המוסד שע"ת[15], [מוסד "שערי תורה", תלמוד התורה ביפו] שהוא ידוע בעולם מכבר, ומשולחים נוסעים עבורו, והוא באמת מטופל בהוצאה גדולה. תועלתו גדולה היא ביחס להעמדת תשב"ר[16] [תינוקות של בית רבן] בדרך יהדות הפשוטה, בלא עירוב יסודות זרים, חדשים מקרוב באו. [דברים לב, יז] אמנם יש ששמירת הישן הקדוש כראוי בזמננו מוכנה לגרור עמה קלקולים צדדיים ג"כ[17], כי לאו כו"ע[18] דינא גמירי [כי לא כולם בקיאים בדין (ארמית)] בהלכות ציבור לדעת איך לכלכל דבר, שישמר כח הקדושה בחנוך כראוי, ועכ"ז[19] שיהי'[20] ג"כ בלתי-נופל ואולי ג"כ מתחרה עם החנוכים החדשים, המיוסדים על היבשות של טל אורות קדושת תורת אמת ממקור מים חיים, מקוה ישראל ומושיעו [ירמיהו יד, ח] ב"ה. ע"כ[21] יש שבמקום של קדושה ואמונת-אמן של חינוך ביראת שמים, ע"י[22] מלמדים שומרי תורה ומצות, שם ישנם ג"כ עזיבות וקלקולי סדרים, שעפ"ר[23] מונעים הם ג"כ את הפיתוח של הרוחניות של מטרת תוה"ק[24], שאליה הננו נושאים את נפשנו. וזה הדבר נוהג בכל מקום ובכל זמן, וכמעט שא"א[25] לבקש תיקוני סדרים בדרך פתאומי, "מפני תרעומת המינים" [ברכות יב] שעי"ז[26] אנו בורחים לפעמים מכמה דברים שהם טובים מצד עצמם. אבל גם לזה צריך מדה ומשקל

ואיה שוקל איה סופר, [ישעיהו לג, יח] בזמן המבוכה ונפילת-הרוח האיומה כזמננו. בכ"ז[27] תקוה גדולה ויקרת ערך נשקפת ממוסד שע"ת באה"ק[28]. על ידו יהי'[29] לנו סכום הגון של יהודים פשוטים, שראו בילדותם איך מוריהם הנם זהירים בכל התורה, כפי הנהוג בישראל מני אז. ורק מיסוד יהודים כשרים מחינוך פשוט, אע"פ[30] שלא ימצאו בו אותן המעלות הנמצאות בחינוכים החדשים, נוכל לקוות, שיהיה הקבוץ המתגדל באה"ק, רובו ככולו, יהודים כשרים בדרכי דת משה ויהודית, [כתובות עב] וממילא יהיו ראויים לתן מכחם ג"כ על החדשים המתלקטים, להשפיע עליהם חם של יהדות וקדושה פנימית, שא"א שתמצא כ"א[31] במקום ששם היה חינוך של חרדות לדבר ד' כראוי, ויקבלו מהם כפי האפשרות את המעלות שהובאו מן החוץ, ע"י המתחנכים בצביונים החדשים, עד שתעטר כנסת ישראל שבא"י[32] בבנים יקרים, טובים ושלמים, ששם אבותינו הקדושים יהי' ראוי להקרא עליהם, ויהיו למופת ג"כ בעולם, ולכה"פ[33] באופן לא גרוע בכללותו מתבנית הקבוצים הטובים שבמדינות היותר חשובות ביחש למצב הישראלי בגולה. כדי לקרב הענין מצדנו, מחויב הדבר שפה תהיה ג"כ ישיבה הגונה, כדי שהכבוד הרוחני יהיה יותר מוכרע, וכשיצא לפעול על הצדדים היבשים שלנו בהמשך הזמן תהיה עמו ג"כ חשיבות הגונה, וזכות יקרא דאורייתא, שהיא בע"ה רטיה גדולה לכל מחלה [רטייה – תחבושת] כללית. אבל כאן השאלה עומדת איך מיסדים? קופת המוסד שע"ת היא דחוקה, ואין קצבה לזה לומר עד כאן יספיק בריוח. א"כ[34] אם יתוספו משולחים, הלא יכנס הכל בקופה הישנה, ומאין ניקח הוצאות חדשות. כי המוסד, ככל המוסדות שאה"ק[35], הוא מסובל בחובות מרובים, וכשמזדמן ריוח חפצים המנהלים ראש-לכל להקל מעליהם את סבל החובות, ובאים תמיד בטענות שהן צודקות, לפי התכונה הסוחרית. כן אני מבין את המצב אפילו בלא נסיון עדיין. אמנם תרופה אחת יש ע"ז[36], להתנות בתחילה שהכסף, שיבא מהמשולחים החדשים, לא יכנס לרשות הגבאים במוחלט, ולפי החשבון שלהם כן תעלה ההוצאה על הישיבה בע"ה. אמנם יתוסף משא חדש עלינו, שהרי המנהלים לא ירצו לתן מקופת הת"ת[37] באופן סתמי על ההוצאות של היסוד המחודש כלל, ודי יודע אם יעלה בידנו ע"י המשולחים להרבות הפירות עד כדי הטפול של החזקת איזה קבוץ חשוב. אפילו אם יהיה בהתחלתו רק מעשרה בחורים חשובים, ג"כ יהיה צריך לעלות ערך קרוב למאה רו"כ[38] לחודש, [רובל כסף] ושכר הר"מ[39] לזה עוד לכה"פ[40] ארבעים רו"כ לחודש. צריך לחשוב, כי גם אחר ההשתדלות המרובה, ודאי קרוב הדבר שיחסר מזה הסכום. ע"כ אינני רואה דרך לזה, כ"א ע"י סבלנות של חיכוי זמן. אם נמצאים שדרי"ם[41] הגונים [שלוחי דרבנן – משולחים לאיסוף תרומות בחוץ לארץ] שיחפצו לנסע, יואל נא כת"ר להודיעני שמם וערכם וכמה הם, וליחד לכ"א חבל ידוע במקום ששם עדיין לא נמצאו משולחים ישנים, ואח"כ[42] אנחנו צריכים לחכות משך איזה חדשים מהתחלת עבודתם, וכאשר נראה שיש ע"מ[43] לסמוך, נוכל בעה"י[44] להתחיל בהתחלת העבודה, דהיינו לקרא איזה סך של בחורים חשובים, העולים בערכם יותר ויותר מהילדים שלומדים גם עכשו גפ"ת[45] [גמרא, פירוש רש"י ותוספות] אצל מלמד חשוב בתורה, בחריפות ובקיאות, אבל הם במדרגה בינונית, ולא נוכל להניח עליהם תואר בני-ישיבה במובן חשוב. וזה אקוה מאד, כי אם רק תעלה בידינו בע"ה ההתחלה הקשה, ילך הענין ויתגדל. ולא נעלם מכבוד ידידי חפצי מני אז, ומה גם עתה על אדמת הק'[46], שיהיה קבוץ קבוע ששם יהיו קובעים שיעור הגון על כל הלימוד הנוגע למוסר ויראת שמים בדרך לימודי תורי, בדרך עיון ושינון, בבקיאות ובחריפות. רק

מזה, ממוסד כזה, נוכל לקוות תשובות גדולות על המוני השאלות העומדות על הפרק זה ימים רבים, ואולי ג"כ דורות, בעניני ישראל וא"י[47], ועל גביהם שאלת קיומה של תורה והשפעתה. אם להדעות הברורות לי יתחברו ג"כ ענינים מעשיים, שהם יותר טובים כשיבאו ע"י הכרח, שאז הנם יותר ניכרים לפנינו שמעשה שמים הם, "נורא עלילה על בני אדם" [תהלים סו, ה] אז יוכל המוסד שהוא חשוב הרבה ביותר מצד מקומו, מצד היותו באי"י[48], ובישוב החדש, שהוא צריך להיות הולך ומקבל השפעה של קדושת אמת הראוי לערכו, להיות הולך ומתגדל בע"ה למעלה גדולה וכוללת. הכנות של רישומים יש בו, אבל מוקטנות. יש בו עתה ג"כ מחלקה ללימוד מלאכה. [הרב קוק פתח ב"שערי תורה" מחלקה למלאכה, להכשרת התלמידים לפרנסה] זהו דבר חדש, שהרהבתי עז להרשות לתקנו, ובע"ה[49] בהמשך הימים ישא את פריו, שיהיו לנו על ידו המון בעלי מלאכה ואנשי השוק, שלא יביטו על דרכי היהדות כ"גויים גמורים", כפי מה שהדבר עלול להיות מתהלך אם לא יקורב כלל החינוך המעשי של אנשי השוק למחיצה שבה ת"ח[50] שרויים ומתהלכים עכ"פ[51].

יוכל להיות, שבהמשך הזמן אדפיס אי"ה[52] קובץ, שיודיע לרבים את חפצי לבבי בנידון זה כפי היכולת. ומזה ג"כ יש לקוות, שתהי'[53] תועלת להסכמת הציבור שבחו"ל[54] ועזרו ע"ז באהבה, עד שיוכל להיות שע"י[55] הטבה של בנין א"י[56] ימשך ממילא שיוכל כת"ר ידי"נ שי' ג"כ למצא בזה איזה מעמד, ולכה"פ כשתהיה התחלת תועלת ניכרת ע"י המשולחים החדשים, נוכל לכתב לכת"ר[57] שיבא לע"ע[58] לבדו, עד שיתכונן הדבר בע"ה ונוכל לשלח ג"כ אחרי ב"ב[59] שיחי'[60]. זאת היא עצתי ומחשבתי, הדורשת עמה סבלנות וחפץ פעולה תדירית, לא בחפזון ולא בב"א[61], ו"מתון מתון ד' מאה זוזי שויא". ["מתון מתון ארבע מאות זוזי שויא" – המתינות שווה ארבע מאות זוז (ברכות כ)] והשי"ת[62] יפתח לנו פתחי תקוה, לטובת עמו וארצו, ולהרמת קרן תורת חיים ותורת אמת בארץ חיים, ויזכנו להיות מהבונים והעושים בפועל חפץ עליון בעולמו.

עכשיו הנני עסוק זה כשבועיים בכתיבת קונטרס ע"ד[63] האתרוגים, [הקונטרס "עץ הדר" על אתרוגי ארץ ישראל ופסול המורכבים, שנדפס בירושלים בתרס"ז] בענין גודל ההידור של אתרוגים מושגחים בכלל, הבא ע"י החיקור של עומק ההוראה של פסולם של המורכבים, שהם לפי האמת רובם ככולם של כל האתרוגים שבעולם, ויוצא מן הכלל, מהאתרוגים שהגננים עושים בהם מסחר, המה רק אתרוגי אחינו ב"י[64] שבמושבות אה"ק[65]. יש בו ב"ה הרבה ענינים יקרים בעומק הלכה, ועדיין אני עומד באמצע כתיבתי. יזכני השי"ת[66] לגמרו בכי טוב, ולהוציאו לאור עולם לזכות הרבים ולכבוד אה"ק ת"ו.

דברי כת"ר בהערותיו הנחמדות מאירים ושמחים הם. אמנם לע"ד[67] נראה, דיסוד ההבדל שבין לכתחילה בדיעבד בהנאות הוא יסוד עיקרי מה"ת[68], לא כמו בכל מקום שנמצא שבדיעבד מותר שגם לכתחילה הוא רק מדרבנן, דלא מצינו שנה עה"כ[69] לעכב כי"א בקדשים, כמבואר בדברי רבנן קמאי ז"ל[70]. והיינו שהרי מהתורה אסור לקנות דבר בעד איסורי הנאה, שזהו ג"כ הנאה, רק לד' הרמב"ם[71] רצו קצת לומר דייחשב קנין שלא כדהנ"א[72], וגם לדעתו ז"ל אין הדבר ברור, כמבואר במ"ל ה' יסוה"ת[73] הידוע, [משנה למלך, הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ח, בעניין הנאה מאיסורי הנאה] אבל סוגיין דעלמא ודאי הוא דהקנין בשביל איסורי הנאה זהו איסורו. ואעפ"כ[74] בכל איה"נ[75], שאינם תופסים דמיהן,

אח"כ[76] מותר ליהנות, וכמו בחמצן של ע"ע[77] מפני שהן מחליפין. [לשון חז"ל: חמצם של עוברי עבירה מותר אחר הפסח, מפני שהם מחליפים אותו בחמץ אחר] ע"כ גם באיסור הנאת כילוי דתרומה, ודאי אפילו אם יהי' לנו דבר שהנאתו אחר ביעורו הי' ג"כ אסור לכתחילה לכלות ע"ד ליהנות, שזה מסרה תורה רק לכהנים, אך אם כבר כלה אז באיסורי הנאה ישנם צדדים לאסור, דעכ"פ[78] דומה הדבר לקנין, ובתרומה דרק משום גזל הוא אסור למוכרה וליקח דמיה, ולא משום איסור הנאה שבה, ע"כ לא שייך בה איסור אח"כ. ע"כ מה דתלה כת"ר איסורא דשריפת חיטין לחמם חמין בישראל בהא דתוס'[79] שבת דשמן פת ותבואה [תוספות שבת, בעניין הדלקת שמן של תרומה] חשוב יותר בעין בשעת שרפה מעצים, לע"ד הוא ללא צורך, דאפילו היו דומין לעצים הי' אסור לכתחילה לשרפם, ע"ד ליהנות מהם, שזהו איסור הנאה של כילוי. וגם אני לא הייתי מתיר לכתחילה לכלות את הטבל כדי ליהנות ממנה אח"כ, זולת מה שכתבתי שעדיין לא נגמרה מלאכתם דהגרעינים לענין שמנם, ולא נעשו טבל, וקודם גמ"ל[80] מותר בהנאה ש"כ, [קודם גמר מלאכה מותר בהנאה של כילוי] דמותר להאכיל לבהמה אפי'[81] אכילת קבע, דחשיב ארעי, ולאחר שבא גמ"ל כבר נפסלו וכלו, דכה"ג[82] בטבל גמור ובתרומה גמורה הי' מותר בדיעבד ומהני הכא לכתחילה.

אין דעתי פנוי' כעת לעסוק בעיון זה כראוי, ע"כ א"א[83] לי להאריך.

יוכל כת"ר לשער בעצמו כמה לבבי חושק שכי'[84] וכל אהובינו שי' יהיו עמנו יחד על אדמת הק', רק שיזמין השי"ת בטובו את האמצעים של הכרח. ובודאי בכל האפשרי אחשק בכל לבבי שיעלה כת"ר אל הקודש במוקדם האפשרי, כדי שנהי'[85] בחסדי עליון ב"ה ביחד לצורך עיונה של תורה וחפצי שמים הגדולים ונשאים, שמזדמנים ב"ה בארץ חמדה. ועליו ב"ה אשליך יהבי, [על פי תהלים נה, כג] כאשר עד כה עזרני, ויט לי חסד ורחמים במדה טובה מרובה ב"ה, אשר לא פללתי, כ"א מאוצר מתנת חנו, כן יזכני ג"כ ברחמיו לימים הבעל"ט[86] ללכת בתומי בחקרי תורתו, ובינת יראתו ואהבתו, ויאמץ זרועי הדלה להוציא אל הפועל עצות טובות ומחשבות טובות על עמו וארצו, למען שמו הגדול ב"ה ולמען עמו ונחלתו.

הנני חותם בברכה ואה"ר[87]. אבקש מאד מכבוד אהובי גיסי רחימי שליט"א, שלא יפל לבבו ולא יתעצב מפאת מצבו הדחוק כעת. נקוה לשמו ית'[88], כי יפתח לנו פתחי ישועה ואורה, ואם יתמהמה מעט נחכה לו, [על פי חבקוק ב, ג] כי קרוב ליראיו ישעו. [על פי תהלים פה, י] והי'[89] זה שלו' וברכה באה"ר[90], כנה"ר[91] ונפש גיסו כאח לו דבק באהבה מלונ"ח[92].

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
5. שלו' - שלום
6. ידי"נ - ידיד נפשי
7. הג' - הגאון
8. סוע"ה - סיני ועוקר הרים

9. מו"ה – מורנו הרב
10. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11. הי' – היה
12. כת"ר – כבוד תורתו
13. שי' – שיחיה
14. בע"ה – בעזרת השם
15. שע"ת – שערי תורה (שם מוסד חינוך ביפו)
16. תשב"ר – תינוקות של בית רבן
17. ג"כ – גם כן
18. כו"ע – כולי עלמא (הכל מסכימים)
19. ועכ"ז – ועם כל זה
20. שיהי' – שיהיה
21. ע"כ – על כן
22. ע"י – על ידי
23. שעפ"ר – שעל פי רוב
24. תוה"ק – תורתנו הקדושה
25. שא"א – שאי אפשר
26. שעי"ז – שעל ידי זה
27. בכ"ז – בכל זאת
28. באה"ק – בארץ הקודש
29. יהי' – יהיה
30. אע"פ – אף על פי
31. כ"א – כי אם
32. שבא"י – שבארץ ישראל
33. ולכה"פ – ולכל הפחות
34. א"כ – אם כן
35. שאה"ק – שארץ הקודש
36. ע"ז – על זה
37. הת"ת – התלמוד תורה
38. רו"כ – רובל כסף
39. הר"מ – הרב רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) – הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
40. לכה"פ – לכל הפחות
41. שדרי"ם – שדוקטורים
42. ואח"כ – ואחר כך
43. ע"מ – על מה
44. בעה"י – בעזרת השם יתברך
45. גפ"ת – גליל פתח תקוה (או: גבול פתח תקוה)
46. הק' – הקטן
47. וא"י – וארץ ישראל
48. בא"י – בארץ ישראל
49. ובע"ה – ובעזרת השם
50. ת"ח – תלמידי חכמים
51. עכ"פ – על כל פנים
52. אי"ה – אם ירצה השם
53. שתהי' – שתהיה
54. שבחו"ל – שבחוץ לארץ
55. שע"י – שעל ידי

56. א"י – ארץ ישראל
57. לכת"ר – לכבוד תורתו
58. לע"ע – לעת עתה
59. ב"ב – בני ביתו
60. שיחי' – שיחיו
61. בב"א – במהרה בימינו אמן
62. והשי"ת – והשם יתברך
63. ע"ד – על דבר
64. ב"י – בני ישראל
65. אה"ק – ארץ הקודש
66. השי"ת – השם יתברך
67. לע"ד – לעניות דעתי
68. מה"ת – מן התורה
69. עה"כ – על הכתוב
70. ז"ל – זכרונו לברכה
71. הרמב"ם – רבי משה בן מימון
72. כדהנ"א – כדרך הנאתו
73. יסוה"ת – יסודי התורה
74. ואעפ"כ – ואף על פי כן
75. איה"נ – אין הכי נמי (אכן כן)
76. אח"כ – אחר כך
77. ע"ע – עיין עוד
78. דעכ"פ – דעל כל פנים
79. דתוס' – דתוספות
80. גמ"ל – גמר מלאכה
81. אפי' – אפילו
82. דכה"ג – דכהאי גוונא
83. א"א – אי אפשר
84. שכ' – שכבוד
85. שנהי' – שנהיה
86. הבעל"ט – הבא עלינו לטובה
87. ואה"ר – ואהבה רבה
88. ית' – יתברך
89. והי' – והיה
90. באה"ר – באהבה רבה
91. כנה"ר – כנפשו הרמה
92. מלונ"ח – מצפה לנחמת ציון

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת עא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ערב פסח תרס"ז - יפו **נמען:** הוריו, אחיותיו וגיסו הרב יוסף רבין

מכתב ברכה לחג הפסח למשפחה. הרב קוק מתאר את הרגשת התקווה בארץ ישראל: לצד הצער על החורבן, ניצוצות של אור מתנוצצים בעלייה ובבניין, וקרני השחר של הגאולה מתפשטות. הרב קוק מתגעגע לבני המשפחה ומקווה שיזכו להתראות בארץ. בסוף הרב קוק שואל את גיסו על רעיון השלוחים.

עיקרי הדברים

- ברכה משפחתית לפסח.
- תקוות הגאולה בארץ ישראל.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ער"פ[4] תרס"ז[5].

אורה ושמחה, שלו'[6] וברכה, לכאמו"ר[7] [לכבוד אדוני אבי מורי ורבי, הרב שלמה זלמן הכהן קוק] הרב הגדול מלא תוי"ר[8] וכל חמדה מו"ה[9] שלמה זלמן הכהן שליט"א[10].

ואמי מורתי היקרה וצנועה מנב"ת[11] מרת פערא זלטא תחי'[12] לאוי"ט[13], ואחיותי היקרות ונחמדות, מבנות ציון המסולאות, [על פי איכה ד, ב] מרת רוחמה תחי', עם ילדיה הנעימים והאהובים שליט"א, ומרת פרידא בתי' תחי' לאוי"ט.

וכבוד חמדת נפשי דיתיב בתוונא דליבאי [היושב בחדרי לבי (ארמית)] כי[14] גיסי כאח לי הרב המאוה"ג[15] עדיו לגאון ותפארת [הרב המאור הגדול, עדיו לגאון ותפארת (על פי יחזקאל ז, כ)] מו"ה יוסף רבי שליט"א, וכא"ל[16] יתברכו בכטו"ס[17], ודודתנו היקרה מרת וויטא תחי' בכ"ט[18], יתברכו כולם עדי עד, ברכת שמים מעל, וכל משאלות לבבם לטובה ימלא צור עולמים ב"ה, עוטר ישראל בתפארה ואוזרו בגבורה, [מברכות השחר] המשביע לכל חי רצונו [תהלים קמה, טז] ית"ש[19].

שלו' שלו' וברכה מהררי קודש.

אמנם אי אפשר כהיום לצאת ידי חובת מכתב ארוך, כראוי ונכון לפי חפץ לבבינו, מפני דת היום הקדוש [מפני חובות היום, ערב פסח] וחובת הכנת קדושת קבלת ליל התקדש החג, זמן חירותנו [פסח] הבא עלינו לטובה, ביתרון אורה וקדושה שמחה ועז חופפת עליו בהר קודש אלקינו ב"ה. ועם כל מכאוב לבבנו על בית מקדשנו השמם לעינינו, ועל בני מלכים ושרי קודש, [ישראל, שנקראו "בני מלכים" (שבת סז)] עם אלקי אברהם, ההולכים כעבדים על האדמה [על פי קהלת י, ז] הטובה, ארץ הכרמל, המלאה הוד והדרת עולמים, על מקום גאון עזנו וצניף תפארת מלכותנו, [ירושלים והמקדש] אבל לא נוכל ג"כ[20] מהתעלם מנצוצי אורה וברקי זוהר, המתנוצצים כאבני נזר הנה והנה על אדמת הקודש. הלבבות הנדכאים של כל הקהל הגדול, ההולך וגדל ב"ה מנפוצות יהודה, [ישעיהו יא, יב] הבאים מארבע כנפות הארץ, להאחז

ולהנטע על גבול ישראל, הנם ג"כ מלאים תקוה ונחומים, ובעומק הנשמה הרגשת-כבוד מונחת, כי חשכת הגלות תחל להתפזר, ענניה השחורים והאפלים ילכו ויקלשו, משביבי אורות [מניצוצות של אור] אשר יעלו ויראו מאהלי יהודה. קרני שחר הולכים ומתפשטים בהסתר ובגניזה, עומדים הכן לקול מבשר ואומר "שובי, שובי השולמית", [שיר השירים ז, א] כי פקד ד' את עמו ורעה כרמל ובשן כימי עולם. [על פי מיכה ז, יד וירמיהו נ, יט] כח החיים והבנין, עז הידידות לארץ חמדתנו, המתגלה מדי יום ביומו ביתרון חיל ועז על אדמת הקודש, כשהוא מתיצב בחזון לעומת השממון והיגון, שהיו מלאים עד אפס מקום בכל נאות יעקב [איכה ב, ב] בהרי יהודה וערי הקודש, הם יתנו לנו סימנים נאים, מרהיבים דעת ומפיקים נגה לנפש נענה, [לנפש מעונה (ישעיהו נח, י)] העטופה ביגון קודר על שבר בת עמנו, [ירמיהו ח, כא] החומרי וביותר הרוחני הגדול מני ים, ["כי גדול כים שברך" (איכה ב, יג)] אשר רק אויר חיי נשמות של נחלת ד' יהי'[21] לרפואת תעלה, [לרפואה ותרופה (ירמיהו ל, יג)] להזיל טללי אורות מקודש על גופות נשברות ועל נשמות שוממות,

ההרגשה הקדושה הזאת, שלבבות למאות ולאלפים מכל פזורי ישראל, אשר נקבצו אל ארץ חיים, הנם חשים בלב ברוח אומן ובטחון נמרץ, נותנת היא מעטה הדר ולוית חן [משלי א, ט] ונעם על מועד החג הקדוש, ביחוד ליל התקדש חג זמן חרותנו, זוהר עליון ויפעת נוגה קדש, שרק על אדמת הקודש יוחש ויוודע. יזכנו צור יעקב ב"ה, לחזות מהרה בחדות קדש כולנו יחד, וכל עם ד' הוא כולו יחד, בשמחת ארץ חמדה, וגאולי ד' ישובון, [ישעיהו נא, יא] וגאולת עולמים מהרה תופיע לעינינו בימינו, וראה כל בשר כי פי ד' דבר. [על פי ישעיהו מ, ה] והלב המלא אהבה נאמנה לאהובי נפשנו, הורינו היקרים עט"ר[22] שיחי'[23] וכל יקירינו שי'[24], משתוקק מאד לישועת ד' הכללית והפרטית, לזכות לחברת נועם כל מחמדי לבבנו, בנפש עליזה ושמחה, על ארץ חפץ, מתעורר הוא ביותר לכל עת חג ומועד קדש, והוא מוצא מנוחה בתקות ד' לימים הבעל"ט[25]. ומאד יקשה לבאר בזמן כזה את כל מחשבות לבבנו בשום שכל וחשבון, אשר הננו אסירי התקוה, שיד ד' בחסדו הגדול, אשר החל להראות אותנו, תעשה זאת לימים יוצרו, [על פי תהלים קלט, טז] ע"כ[26] יהיו דברי מעטים, בברכת שלו' וברכה לכ'[27] הורי היקרים שי' ולכל אהובינו היקרים הי"ו[28], כנה"י[29] ונפש בנם עבדם חותם ביראת הכבוד וברכה נאמנה, ואחיהם דבק באהנ"פ[30] ודושו"ט[31] כה"י[32],

אברהם יצחק ה"ק

אהובי גיסי הה"ג[33] שי', יודיענו נא כת"ר[34] מכל אשר עמדו, ואם איזה דבר חידוש יש במצבו לטובה, והרעיון ע"ד[35] המשולחים, [שלוחי מוסדות הצדקה שנסעו לגולה לאסוף כספים] אם אפשר להוציא אל הפועל. הדברים צריכים חיזוק, והשי"ת[36] יהי' עוזר לנו.

הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. ער"פ - ערב פסח

5. תרס"ז - השנה תרס"ז (1906/1907)
6. שלו' - שלום
7. לכאאמו"ר - לכבוד אדוני אבי מורי ורבי
8. תוי"ר - תורה ויראה
9. מו"ה - מורנו הרב
10. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11. מנב"ת - מנשים באהל תבורך
12. תחי' - תחיה
13. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
14. כ' - כבוד
15. המאוה"ג - המאור הגדול
16. וכא"ל - וכל אשר לו
17. בכט"ס - בכל טוב סלה
18. בכ"ט - בכל טוב
19. ית"ש - יתברך שמו
20. ג"כ - גם כן
21. יהי' - יהיה
22. עט"ר - עטרת ראשי
23. שיחי' - שיחיו
24. שי' - שיחיה
25. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
26. ע"כ - על כן
27. לכ' - לכבוד
28. הי"ו - השם יברכהו ויחייהו
29. כנה"י - כנפשו היקרה
30. באהנ"פ - באהבת נפש
31. ודושו"ט - ודורש שלומו וטובו
32. כה"י - כנפשו היפה
33. ההי"ג - הרב הגאון
34. כת"ר - כבוד תורתו
35. ע"ד - על דבר
36. והשי"ת - והשם יתברך